

NATUR- OG MILJØKLAGENÆVNET

Rentemestervej 8
2400 København NV
Telefon: 72 54 10 00
nmkn@nmkn.dk
www.nmkn.dk

9. oktober 2012 • J.nr.: NMK-132-00247 (tidl. MKN-130-00867) • Ref.: bemad/xpsal

AFGØRELSE

i sag om godkendelse til udvidelse af en slagtesvine- og ammekvægsproduktion i Assens Kommune

Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse efter husdyrbruglovens § 12¹.

Natur- og Miljøklagenævnet stadfæster Assens Kommunes afgørelse af 11. maj 2010 om udvidelse af slagtesvine- og ammekvægsproduktionen på Helnæsvej 15, 5631 Ebberup, med følgende ændringer:

Som vilkår 3.3.4 tilføjes:

"For at opnå en reduktion i ammoniakemissionen på 18 % i den nye slagtesvinestald skal der i gennemsnit over året køres med 12,9 W/m² gyllekanal ($P_{\text{køleeffekt}}$). Varmepumpen skal derfor kunne levere en samlet køleeffekt på mindst 12,9 W/m² * 230 m² gyllekanal = 2,97 kW."

Som vilkår 3.3.5 tilføjes:

"Det etablerede gyllekølingsanlæg i gyllekanalerne i den nye slagtesvinestald skal være i drift i minimum 8.760 timer om året. Etableres en pumpe med større køleeffekt ($P_{\text{køleeffekt}}$) kan driftstiden reduceres tilsvarende jf. formel: $2,97 \text{ kW} * 8.760 \text{ timer} / P_{\text{køleeffekt}} = \text{reduceret driftstid.}$ "

Som vilkår 3.3.6 tilføjes:

"Køleanlægget skal være forsynet med et trykovervågningsystem, samt en alarm og en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper køleanlægget. Anlægget må ikke kunne genstarte automatisk efter driftsstop."

Som vilkår 3.3.7 tilføjes:

"Den månedlige driftstid og kw forbrug skal indføres i driftsjournalen. Enhver type driftsstop noteres i driftsjournalen sammen med årsagen hertil."

Som vilkår 3.3.8 tilføjes:

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer.

"Anlægget skal vedligeholdes ved at følge fabrikantens vejledning herom. Det skal indføres i driftsjournalen, hvornår der er foretaget vedligehold af gyllekølingsanlægget og hvad der evt. er foretaget for at rette fejl og mangler."

Vilkår 3.4.1 ændres til følgende:

"Korrektionsfaktoren vedrørende ammoniak må højst være 0,962. Korrektionsfaktoren er beregnet i henhold til beregningsmodellen 2005/2006. De indtastede værdier i ansøgningen for foderforbrug, proteinindhold og vægtinterval er ikke bindende, men hvis ansøger ændrer en af de tre faktorer, skal det sikres, at korrektionsfaktoren forsat er overholdt."

Vilkår 3.5.2 ændres til følgende:

"Der opføres en gyllebeholder på 2.500 m³. Der skal etableres fast overdækning på gyllebeholderen."

Godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet senest 2 år efter nævnets afgørelse, jf. § husdyrbruglovens § 33, stk. 1.

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet². Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. § 90 i husdyrbrugloven³

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 9 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.

² Lov nr. 483 af 11. maj 2010 om Natur- og Miljøklagenævnet.

³ Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

Klagen til Natur- og Miljøklagenævnet

Assens Kommune har den 11. maj 2010 meddelt godkendelse til en udvidelse af slagtesvine- og ammekvægsproduktionen på Helnæsvej 15, 5631 Ebberup efter husdyrbruglovens § 12.

Afgørelsen er påklaget til Miljøklagenævnet af en omboende. Sagen er pr. 1. januar 2011 overført til Natur- og Miljøklagenævnet⁴.

Klager, der er en selvejende institution, anfører bl.a. i klagen, at udvidelsen vil føre til forøgede fluegener samt forøgede lugtgener fra udbringning af husdyrgødning.

Sagens oplysninger

Der er den 3. juli 2008 søgt om miljøgodkendelse til udvidelse af husdyrbruget fra 6.690 slagtesvin(30-100 kg), 22 ammekvæg(400-600 kg), 9 tyrekalve(0-6 mdr.), 9 ungtyre(6 mdr. til slagtning, 440 kg), 7 småkalve(0-6 mdr.), 7 småkalve(0-6 mdr.), 3 heste(300-500 kg) samt 1 hest 500-700 kg.), svarende til i alt 194,83 dyreenheder (DE), til 7.625 slagtesvin svarende til 213,34 DE. Besætningen af ammekvæg og heste er uændret i ansøgt drift. Dyreholdet svarer i ansøgt drift herefter til i alt 241,37 DE. Ammekvægsbesætningen er udegående hele året på arealer, der ligger udenfor udbringningsarealet.

Bedriften råder over i alt 114,24 ha ejede arealer til udbringning af husdyrgødning fra ejendommen. Hertil kommer, at der afsættes husdyrgødning svarende til 58,30 DE på aftalearealer. Assens Kommune har efterfølgende meddelt godkendelse efter husdyrbruglovens § 16 til afsætningen af husdyrgødningen på aftalearealerne.

BAT

Det eksisterende staldanlæg består af 2 stalde indrettet med dybstrøelse.

Anlægget består tillige af en eksisterende gyllebeholder på 960 m³, ligesom der er 2 eksisterende møddingspladser.

I forbindelse med udvidelsen nedlægges den ene af staldene, mens den anden udvides med et udendørsareal, der etableres med delvist spaltegulv(25-49 %). Arealet med dybstrøelse bevares. Herudover ansøges om at etablere en stald på ca. 2.250 m² i forlængelse af den eksisterende stald. Stalden indrettes med dybstrøelse og et udendørsareal med delvist spalte gulv (25-49 %).

Herudover etableres en beholder til flydende husdyrgødning på 2.500 m³.

Ansøger vil i ansøgt drift anvende foderoptimering i form af fasefodring.

Af miljøgodkendelsen fremgår bl.a. følgende om BAT:

⁴ Jf. lov nr. 484 af 11. maj 2010 om ændring af lov om naturbeskyttelse, lov om miljøbeskyttelse og forskellige andre love samt lov nr. 483 af 11. maj 2010 om Natur- og Miljøklagenævnet som ændret ved lov nr. 1608 af 22. december 2010

"De fremtidige stalde bliver med delvis spaltegulv i ude areal og regnes således som BAT. Stalde indrettet med delvist spaltegulv giver en lavere ammoniakfordampning, end stalde med fuldspalter og/eller drænet gulv. BAT til slagtesvin er bl.a. delvis spaltegulv (BAT-byggeblad nr. 106.04-52).

Luftrensning eller gylleforsuring er ikke valgt da projektet med naturlig ventilation ikke muliggør dette. Gyllekøling (106.04-53) i ny stald er ikke valgt, da effekten og varmeindvindingen vil være begrænset af den i forvejen lavere temperatur i stalden.

Ammoniakreduktionen på 20% er dog med tidligere nævnte tiltag opfyldt. Endvidere er ammoniakfordampningen reduceret med 487 kg N/år mod nudrift.

Eksisterende stalde er fra 1998 og skal ikke renoveres foreløbig. Når de skal det, vil der blive taget højde for BAT."

[...]

"Der gennemføres fasefodring af grisene. Fodret tilpasses til dyrenes behov i de forskellige produktionsfaser og dermed reduceres indholdet af ufordøjet kvælstof i urinen. Fodring med blandinger, hvis proteinindhold successivt justeres i forhold til grisenes alder og proteinbehov, samt erstatning af lavt fordøjelige kilder til protein og aminosyrer med højt fordøjelige (f.eks. syntetiske aminosyrer) er karakteriseres som BAT.

Desuden er der for at begrænse udskillelsen af kvælstof (ammoniakfordampningen) anvendt foderoptimering, således at der i type 2 korrektionen anvendes foder med et maksimalt 156,5 g råprotein og 2,87 FEsv pr. kg tilvækst.

Korrektionsfaktoren er beregnet efter formel 4.3.4. i "Vilkårskataloget. Ændringer i version 30.06.2009 i. f.h.t. version 26.07.2008":

$$\frac{((\text{FEsv pr prod gris} \times \text{g råprotein/FEsv})/6,25 \text{ g råprotein pr g N} - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) * 28 \text{ g N pr kg tilvækst}))}{((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times (20,95 + 0,177 \times (\text{afgangsvægt} + \text{indgangsvægt})))}$$

Korrektionsfaktoren kan således beregnes til:

$$\frac{((76 \text{ kg tilvækst} \times 2,87 \text{ FEsv/kg tv} \times 156,5 \text{ råprutein pr. FEsv} / 6,25) - ((76 \text{ kg tilvækst}) \times 28 \text{ g N pr. kg tilvækst}))}{(107 - 31) \times (20,95 + 0,177 \times (107 + 31))} = 0,967$$

Der ønskes den fleksibilitet, at indhold af råprotein i foderet, foderforbrug og indgangs- og afgangsvægt kan variere så længe korrektionsfaktoren kan overholdes. (fleksibiliteten i ind- og afgangsvægt er naturligvis inden for de overordnede rammer i godkendelsen).

Foderforbrug og indholdet af råprotein pr. FE er reduceret i forhold til 05/06 normerne, som ligger til grund for beregningerne i det elektroniske ansøgningssystem. Værdierne ligger lidt over 09/10 normerne, men da der er tale om et system, hvor grisene delvist er udgående, antages det at foderforbruget vil være lidt højere end i en traditionel svinestald. Dyrene skal bruge mere energi til at holde varmen og bevægelse. Det vurderes derfor ikke at foderforbruget kan reduceres yderligere.

Der er ikke anvendt benzoesyre som tiltag til reduktion af ammoniakfordampningen. Benzoesyre er (endnu) ikke færdigafprøvet på danske grise, der går i danske stalde og får foder sammensat efter danske normer.

Og al erfaring tilsiger, at der er mest at hente på produktionsresultaterne ved grise, hvor det i forvejen kun går gennemsnitligt godt. I denne konkrete sag synes det derfor at være fagligt uforvarsligt at kalkulere med yderligere forbedringer i foderudnyttelsen.”

Kommunen har fastsat følgende vilkår, der relaterer sig til BAT og staldindretning:

”3.1.3 Den nyere eksisterende stald skal udvides med et udendørs areal med delvis spalter. I den øvrige del af stalden er der uændret straw-flow system. Stalden skal fortsat have samlet 1000 stipladser.”

Lugt

Det fremgår af det elektroniske ansøgningsskema, at den korrigerede geneafstand for anlægget, er beregnet som følger:

Kategori	Afstand
I. Eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde	Ej beregnet, genekriteriet er opfyldt.
II. Samlet bebyggelse i landzone ifølge definitionen fastsat i bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning og ensilage eller område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende.	Ej beregnet, genekriteriet er opfyldt.
III. Etablering, udvidelse eller ændring ved enkeltboliger	Ej beregnet, genekriteriet er opfyldt.

Der ligger ikke boliger i en vægtet gennemsnitsafstand fra anlægget, som er kortere end geneafstanden. Klagers ejendom er beliggende i landzone ca. 480 m i nordlig retning fra anlægget uden for geneafstanden.

Af Assens Kommunes godkendelse fremgår følgende om vurderingen af lugt fra det ansøgte husdyrbrug:

”Staldanlæg og husdyrproduktion giver anledning til udsendelse af lugt. Emissionens størrelse er afhængig af, hvor mange og hvilke dyr, der er på stald. Der er fastsat en tålegrænse for lugt afhængig af om der er tale om byzone, samlet bebyggelse eller enkelt bolig.

Ifølge lugtgeneberegningen i ansøgningen (Ny), overholdes genekriteriet for byzone, samlet bebyggelse og enkelt bolig. Ukorrigeret geneafstand til byzone er 530,78 meter, til nærmeste samlede bebyggelse er 393,37 meter og til enkelt bolig 177,16 meter. Afstand til samlet bebyggelse og enkeltbolig er overholdt, og det vurderes derfor ikke at der skal stilles særlige vilkår vedrørende lugt. Den indkomne indsigelse fra [klager] vedrører lugtgener, men disse vurderes afhjulpet med de stillede vilkår omkring staldlugt.”

Kommunen har fastsat følgende vilkår i godkendelsen til begrænsning af lugtgener:

”3.5.4 Der må ikke foretages håndtering, herunder omrøring og udkørsel af husdyrgødning fra anlægget på søn- og helligdage.

3.6 Lugt

3.6.1 Husdyrproduktionen må ikke give anledning til væsentlige lugtgener uden for ejendommens areal.

3.6.2 Hvis der efter Assens Kommunes vurdering opstår lugtgener, der er større, end det kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan Assens Kommune meddele påbud om, at der skal gennemføres tiltag til afhjælpende foranstaltninger."

Fluer

Assens Kommune har i godkendelsen vurderet, at de af ansøger truffene foranstaltninger til at forebygge og bekæmpe gener for de omkringboende fra fluer og andre skadedyr er tilstrækkelige. Kommunen har endvidere stillet vilkår om begrænsning af fluegener.

"Fluer bekæmpes kemisk om sommeren i faste intervaller, indvendig og udvendig ved staldene. Ansøger oplyser at gyllefluer ikke kan anvendes i det gødningssystem, der er i dag. Ifølge ansøgers oplysninger er gyllefluer heller ikke relevante i det ansøgte system. Staldene bliver med naturlig ventilation og udeareal og temperaturen er derfor lav i store dele af året, her kan gyllefluer ikke klare sig. Kemisk bekæmpelse er derfor den bedste løsning. Med ansøgt produktion er der tale om et nyt staldsystem, så ansøgt og nudrift kan ikke sammenlignes direkte.

Ansøger har undersøgt mulighederne for fluebekæmpelse i ansøgt drift hos et skadedyrsfirma. Her anbefales også den kemiske bekæmpelse som det eneste effektive i et staldsystem af denne type. Det nye er, at firmaet anbefaler bekæmpelse både i larveatadiet og af voksne fluer. Hidtil har bekæmpelsen været koncentreret om de voksne fluer. Den anbefalede procedure for fluebekæmpelse i ansøgt drift vil blive fulgt af ansøger.

[...]

På baggrund af den indkomne indsigelse, i forbindelse med naboorienteringen, skal det vurderes om der er behov for yderligere fluebekæmpelse end den der benyttes i nudrift. Som nævnt ovenfor vil fluebekæmpelsen ændres med ansøgt drift og forventes derfor forbedret. Forebyggelse af flueplage kræver først og fremmest en god gødningshåndtering og en generel god staldhygiejne. Dette bør være det primære for at undgå masseforekomst af fluer i stalde, medens de forskellige former for aktiv bekæmpelse hovedsageligt bruges som et supplement, når det af forskellige grunde kan være vanskeligt alene at forebygge. Det vurderes at der med de stillede vilkår omkring skadedyrsbekæmpelse tages hensyn til den indkomne indsigelse."

Kommunen har fastsat følgende vilkår, der vedrører fluer:

"3.7.1 Der skal foretages effektiv fluebekæmpelse på ejendommen, der som minimum skal være i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium."

Nye oplysninger

Assens Kommune har på forespørgsel fra nævnet indsendt godkendelser efter husdyrbruglovens § 16 til aftalearealerne.

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger og afgørelse

Det ansøgte er omfattet af husdyrbruglovens § 12 og forudsætter en godkendelse af det samlede husdyrbrug inkl. bedriftens arealer, jf. lovens § 12, stk. 2, og § 103, stk. 2.

Ifølge husdyrbruglovens § 19 skal kommunen ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse efter lovens § 12 sikre, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Kommunen skal meddele afslag på en ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 12, hvis lovens § 19 ikke er opfyldt, jf. lovens § 31.

BAT

BAT-begrebet er nærmere fastlagt i det såkaldte IPPC-direktiv⁵. I direktivets artikel 2, nr. 12, defineres "den bedste tilgængelige teknik" som:

"det mest effektive og avancerede trin i udviklingen af aktiviteter og driftsmetoder, som er udtryk for en given tekniks principielle praktiske egnethed som grundlag for emissionsgrænseværdier med henblik på at forhindre eller, hvor dette ikke er muligt, generelt begrænse emissionerne og indvirkningen på miljøet som helhed."

Definitionen af BAT indebærer, at vurderingen af, hvad der er BAT for en virksomhedstype, bl.a. må ansues i forhold til virksomhedens størrelse og i forhold til, om der er tale om en ny eller en bestående virksomhed. Det er imidlertid ikke den enkelte landmands økonomiske forhold, der indgår i vurderingen. Fastlæggelse af BAT skal gennemføres i forhold til, hvad der i almindelighed er opnåeligt for den pågældende branche eller industrigren, jf. direktivets artikel 2, nr. 12.

En ansøgning om godkendelse af husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 11 eller § 12 skal indeholde oplysninger om husdyrbrugets valg af teknologi og produktionsmetoder, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 5, stk. 2, jf. bilag 2, pkt. G, nr. 27-28. Oplysningerne skal gives i form af en redegørelse bl.a. med dokumentation for, i hvilket omfang husdyrbruget anvender BAT til reduktion af ammoniakemissionen fra husdyrbrugets anlæg og udvaskningen af nitrat, samt oplysninger om hvordan et eventuelt fosforoverskud og udledning af fosfor nedbringes, jf. pkt. G, nr. 28.

Det følger af nævnets praksis, at kommunen i sager om godkendelse af husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 11 eller § 12 skal anvende Miljøstyrelsens "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)"⁶ ved vurderingen af, om det ansøgte lever op til kravet om anvendelse af BAT. Vejledningen anviser en metode til fastsættelse af en ammoniakemissionsgrænseværdi for husdyrbrugets samlede anlæg.

Ved en samlet ny godkendelse, jf. husdyrbruglovens § 103, stk. 2, gælder kravet om anvendelse af BAT for både nye og eksisterende stalde. For krav til eksisterende dele af anlægget skal der dog efter lovens forarbejder fastsættes en rimelig frist til at opfylde BAT-krav, der fastsættes i en miljøgodkendelse foranlediget af en ændring eller udvidelse. I forhold til eksisterende anlæg anføres følgende i Miljøstyrelsens introduktion til de vejledende emissionsgrænseværdier⁷:

⁵ Direktiv 2008/1/EF af 15. januar 2008 om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (kodificeret udgave).

⁶ De vejledende emissionsgrænseværdier for de forskellige dyretyper findes på Miljøstyrelsens hjemmeside:
http://www.mst.dk/Virksomhed_og_myndighed/Landbrug/Husdyrgodkendelser/bat/BAT-standardvilkar.htm

⁷ "Introduktion til Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) for husdyrbrug omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 11 og § 12", Miljøministeriet, Miljøstyrelsen, 2010.

”På den baggrund skal godkendelsesmyndigheden ud fra proportionalitetsmæssige betragtninger foretage en konkret og individuel vurdering af, hvad der objektivt set kan lade sig gøre i de eksisterende dele af anlægget inden for de led i produktionskæden, som indgår i fastlæggelsen af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Godkendelsesmyndigheden bør i den forbindelse anvende de principper, som anvendes ved fastlæggelsen af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Herefter bør der fastsættes en samlet emissionsgrænseværdi for det samlede anlæg, hvorefter ansøger i overensstemmelse med bemærkningerne i afsnit 4.2 har frit valg på hele anlægget.”

Det bemærkes, at vurderingen af, om BAT-kravet i husdyrbrugloven er opfyldt, er uafhængig af, om beskyttelsesniveauet for ammoniak, lugt, fosfor og nitrat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 er overholdt.

Det følger af nævnets praksis, at Miljøstyrelsens ”Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)” i sager efter husdyrbruglovens §§ 11 og 12 skal anvendes ved vurderingen af, om ammoniakemissionen fra husdyrbrugets anlæg begrænses mest muligt ved anvendelse af BAT.

Ved fastsættelse af en emissionsgrænseværdi for det samlede anlæg skal der ifølge vejledningen udregnes emissionsgrænser for de enkelte dele af (stald)anlægget. Summen af disse emissionsgrænser udgør emissionsgrænseværdien for det samlede anlæg, som skal overholdes af husdyrbruget.

Ansøger har i ansøgningen forudsat, at ammoniakemissionen med det anvendte staldanlæg til slagtesvin med naturlig ventilation vil ligge 20 % lavere end ved en mekanisk ventileret stald på grund af den lavere temperatur i stalden. Ansøger har indsat effekten som gyllekøling, da det i det elektroniske ansøgningssystem ikke er muligt at håndtere effekten af naturligt ventillerede stalde.

Nævnet har konstateret, at det af ansøger valgte staldsystem ikke fremgår af Miljøstyrelsens teknologiliste⁸. Miljøstyrelsens teknologiliste er en oversigt over teknologier og teknikker til husdyrbrug, der har en dokumenteret miljøeffekt, ligesom teknologien er driftssikker. Miljøstyrelsen udarbejder og opdaterer listen på baggrund af Miljøstyrelsens krav til dokumentation for effekt og driftsstabilitet af teknologien og teknikken. Miljøstyrelsen sikrer igennem de testprotokoller, der er udviklet i forbindelse med Miljøstyrelsens verifikationsordning for miljøeffektiv teknologi, VERA, at kravene til dokumentation for et produkts effekt og driftsstabilitet er opfyldt. Det er nævnets opfattelse, at ansøger skal anvende en af de teknologier og teknikker, der er på Miljøstyrelsens liste, da disse teknologier og teknikker har en dokumenteret miljøeffekt og er driftssikre.

Nævnet finder, at en teknologi, der ikke fremgår af Miljøstyrelsens teknologiliste, ikke kan betragtes som en teknologi, der har en dokumenteret miljøeffekt, eller som må anses for at være driftssikker. Nævnet finder herefter, at ansøgers forudsætning om, at der i det valgte staldsystem vil være en ammoniakemission, der er 20 % lavere end for en stald med mekanisk ventilation, ikke er tilstrækkeligt dokumenteret til at kunne indgå i beregningerne.

Nævnet har herefter foretaget beregninger på baggrund af vejledningen og beregnet at ammoniakemissionen fra produktionen af slagtesvin, der ifølge ansøgningen vil foregå i de eksisterende dele af anlægget, ikke må overstige 1.320,91 kg N/år. Ammoniakemissionen fra produktionen i de nye dele af anlægget må ikke overstige 2.489,08 kg N/år. Emissionen fra det samlede anlæg må derfor ikke overstige i alt 3.810 kg N/år.

⁸ http://www.mst.dk/NR/rdonlyres/834E95BA-C443-4093-957D-F316FFB10317/0/Liste_på_mst.xls

Anvendelsen af det i ansøgningen valgte staldsystem uden en 20 % lavere ammoniakemission, som anført ovenfor og med den forudsatte placering af produktionen i de enkelte staldafsnit vil medføre en ammoniakemission fra det samlede anlæg på i alt 4.070 kg N/år.

Ammoniakemissionen fra det ansøgte projekt overskrider dermed som udgangspunkt den vejledende emissionsgrænseværdi.

På den baggrund har ansøger under sagens behandling i Natur- og Miljøklagenævnet tilkendegivet at ville foretage følgende ændringer i det ansøgte projekt: i den ny slagtesvinestald indføres gyllekøling med linespil og køling med 12,9 W/m². Fordelingen af gylle i de to beholdere til flydende husdyrgødning ændres fra 40/60 % til 28/72 %. Der etableres fast overdækning på den ansøgte beholder til flydende husdyrgødning på 2.500 m³. Foderkorrektioner ændres fra 156,5 g råprotein/FE til 156,0 g råprotein/FE.

Efter nævnets beregninger vil det ansøgte projekt med disse ændringer medføre en faktisk ammoniakemission fra det samlede anlæg på i alt 3.695,43 kg N/år.

Idet den faktiske emission herefter ikke overskrider den vejledende emissionsgrænseværdi for det samlede anlæg, finder nævnet i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledning, at det ansøgte projekt med de af ansøger tilkendegivne ændringer overholder husdyrbruglovens krav om at begrænse ammoniakemission fra staldanlæggene ved anvendelse af BAT.

Natur- og Miljøklagenævnet finder dog samtidig, at der i godkendelsen skal indsættes et vilkår om, at ansøger skal indføre gyllekøling i den nye slagtesvinestald, ændring af foderkorrektioner, ændring af fordelingen af husdyrgødning i anlæggets to beholdere samt overdækning af ansøgt beholder til flydende husdyrgødning, jf. husdyrbruglovens § 27, stk. 1.

Lugt

Kommunen skal i en tilladelse eller miljøgodkendelse efter § 10, § 11 eller § 12 fastsætte vilkår, der sikrer, at husdyrbruget kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, jf. husdyrbruglovens § 19, nr. 2, jf. § 27. Hvis husdyrbruget ligger mindre end 300 meter fra hhv. boliger eller boligområder mv., skal der altid fastsættes sådanne vilkår, jf. husdyrbruglovens § 27, stk. 1, 2. pkt., jf. § 20. Hvis husdyrbruglovens § 19 ikke er opfyldt, skal kommunen meddele afslag på ansøgningen, jf. § 31.

Kommunen må endvidere ikke meddele godkendelse, hvis det ansøgte vurderes at medføre væsentlige virkninger på miljøet, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 9, stk. 1, jf. stk. 3. Ved væsentlige virkninger på miljøet forstås, at det beskyttelsesniveau for bl.a. lugt, der er fastsat i bilag 3, afsnit B, overskrides. Heraf fremgår, at der skal beregnes en geneafstand ud fra både den nye lugtvejledning (Vejledning om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug), og efter FMK-vejledningen (Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde, FMK, 2. udgave maj 2002). Geneafstanden fastsættes i hvert enkelt tilfælde på baggrund af den længste geneafstand beregnet efter de to vejledninger.

Hvis FMK-vejledningen giver den længste geneafstand, kan der foretages en justering af lugtemissionen, hvis husdyrbruget anvender miljøteknologi, som har en dokumenteret effekt på lugtemissionen, ligesom den i vejledningen anviste spredningsmodel i særlige tilfælde med meget afvigende

ventilationsforhold kan erstattes af en konkret spredningsberegning med OML-modellen (udarbejdet af Danmarks Miljøundersøgelser).

Hvis den beregnede geneafstand er længere end den faktiske afstand fra anlægget til de omkringboende, skal der som udgangspunkt gives afslag, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 9, stk. 1, jf. stk. 3. Der fremgår dog følgende af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, afsnit B, om muligheden for at godkende det ansøgte, selvom lugtgeneafstanden er overskredet:

"Såfremt den beregnede geneafstand er større end den faktuelle afstand skal der gives afslag. I enkelte tilfælde kan der dog meddeles godkendelse, f.eks. hvis den ansøgte husdyrproduktion medfører uændrede eller færre lugtgener end den eksisterende produktion, samtidig med at afstanden til omboende er længere end 50 % af den beregnede geneafstand."

Natur- og Miljøklagenævnet har fundet, at hvis virksomheden overholder de af kommunen opstillede vilkår, vil den ansøgte produktion ikke medføre væsentlige lugtgener. Vilkårene vil efter nævnets opfattelse kunne overholdes under husdyrbrugets normale drift.

Natur- og Miljøklagenævnet har herved lagt vægt på, at der ikke er relevante boliger, bebyggelse eller områder mv. inden for de udregnede lugtgeneafstande, jf. afsnittet "Sagens oplysninger" ovenfor. Der er ikke efter nævnets opfattelse grundlag for at antage, at virksomhedens lugtbidrag til omgivelserne alligevel er uacceptabelt for de omkringboende.

For så vidt angår det af klager anførte vedrørende lugtgener fra udbringningen af husdyrgødning skal nævnet bemærke, at udbringning af husdyrgødning fra husdyrbrug er sæsonbetinget og sker over en kortere periode forår og efterår afhængig af afgrøder på arealerne, ligesom husdyrgødningsbekendtgørelsens kap. 9 regulerer udbringning af husdyrgødning generelt. Nævnet finder efter en samlet vurdering, at kommunen har søgt at begrænse generne fra udbringning af husdyrgødning mest muligt.

Fluer

Kommunen skal i en tilladelse eller godkendelse efter § 10, § 11 eller § 12 fastsætte vilkår, der sikrer, at husdyrbruget kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, jf. husdyrbruglovens § 19, nr. 2, jf. § 27. Hvis husdyrbruget ligger mindre end 300 meter fra hhv. boliger eller boligområder mv., skal der altid fastsættes sådanne vilkår, jf. husdyrbruglovens § 27, stk. 1, 2. pkt., jf. § 20. Hvis husdyrbruglovens § 19 ikke er opfyldt, skal kommunen meddele afslag på ansøgningen, jf. § 31.

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 5, stk. 2, jf. bilag 2, pkt. H33 og H34, angiver, at en ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 11 eller § 12 skal indeholde oplysninger om fluebekæmpelse og anden skadedyrsbekæmpelse.

Natur- og Miljøklagenævnet finder, at den ansøgte produktion ikke vil medføre væsentlige fluegener for de omkringboende, så længe ansøger overholder de i ansøgningen angivne foranstaltninger samt de af kommunen fastsatte vilkår.

Nævnet har herved bl.a. lagt vægt på, at forebyggelse af flueplage først og fremmest kræver en god gødningshåndtering samt en generel god staldhygiejne med fjernelse af gødnings- og foderrester. Et

husdyrbrug må i øvrigt sikre, at fluer bekæmpes i overensstemmelse med retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium.

Nævnet skal dog bemærke, at det hører under Assens Kommune som tilsynsmyndighed at påse, at den meddelte godkendelses vilkår og ansøgningens forudsætninger overholdes, herunder vilkår om forebyggelse af flueplage.

Øvrige bemærkninger

Nævnet skal bemærke, at kommunen i forbindelse med en ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 11 eller 12, hvori der indgår aftalearealer, skal vurdere, om udbringning af husdyrgødning fra den ansøgte bedrift på de pågældende aftalearealer, vil kunne påvirke miljøet væsentligt, jf. § 26, stk. 3 og 4.

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 5, stk. 2, jf. bilag 2, pkt. F24 angiver, at en ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 11 eller § 12 skal indeholde oplysninger om størrelsen og beliggenheden af arealer, der er til rådighed til udbringning af husdyrgødning på hele bedriften, der drives under samme CVR-nr, herunder arealer, der kan disponeres over bl.a. i medfør af gødningsleveringsaftaler. En ansøgning skal herefter indeholde oplysninger om, hvilke aftalearealer ansøger vil anvende.

Nævnet finder herefter, at indgår der aftalearealer i en ansøgning omfattet af husdyrbruglovens §§ 10-12, og er aftalearealerne ikke godkendt forinden efter § 16, stk. 1, skal det fremgå af kommunens afgørelse, at kommunen har vurderet, at udbringning af husdyrgødningen på aftalearealerne ikke vil kunne påvirke miljøet væsentligt. I modsat fald skal det fremgå, om afsætning af husdyrgødning på aftalearealerne kræver en § 16-godkendelse.

Det fremgår ikke af ansøgningsskemaet, der ligger til grund for Assens Kommunes godkendelse, hvilke aftalearealer ansøger vil anvende til udbringning af husdyrgødning. Assens Kommune har herefter fastsat vilkår om, at aftalearealer skal godkendes efter husdyrbruglovens § 16.

Nævnet finder, at ansøger i forbindelse med ansøgningen ikke i tilstrækkeligt omfang har oplyst, hvilke arealer der er til rådighed til udbringning af husdyrgødning. Kommunen skulle derfor have indhentet oplysninger om dette, inden godkendelsen blev meddelt.

Nævnet har efterfølgende under sagens behandling fået oplyst, at kommunen har meddelt godkendelse til de aftalearealer, som ansøger har til rådighed til udbringning af husdyrgødning. Nævnet foretager sig derfor ikke yderligere.

På baggrund af ovenstående stadfæster Natur- og Miljøklagenævnet Assens Kommunes afgørelse af 11. maj 2010 om udvidelse af slagtesvine- og ammekvægsproduktionen på Helnæsvej 15, 5631 Ebberup, med følgende ændringer:

Som vilkår 3.3.4 tilføjes:

"For at opnå en reduktion i ammoniakemissionen på 18 % i den nye slagtesvinestald skal der i gennemsnit over året køres med $12,9 \text{ W/m}^2$ gyllekanal ($P_{\text{køleeffekt}}$). Varmepumpen skal derfor kunne levere en samlet køleeffekt på mindst $12,9 \text{ W/m}^2 * 230 \text{ m}^2$ gyllekanal = 2,97 kW."

Som vilkår 3.3.5 tilføjes:

"Det etablerede gyllekølingsanlæg i gyllekanalerne i den nye slagtesvinestald skal være i drift i minimum 8.760 timer om året. Etableres en pumpe med større køleeffekt ($P_{\text{køleeffekt}}$) kan driftstiden reduceres tilsvarende jf. formel: $2,97 \text{ kW} * 8.760 \text{ timer} / P_{\text{køleeffekt}} = \text{reduceret driftstid.}$ "

Som vilkår 3.3.6 tilføjes:

"Køleanlægget skal være forsynet med et trykovervågningsystem, samt en alarm og en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper køleanlægget. Anlægget må ikke kunne genstarte automatisk efter driftsstop."

Som vilkår 3.3.7 tilføjes:

"Den månedlige driftstid og kw forbrug skal indføres i driftsjournalen. Enhver type driftsstop noteres i driftsjournalen sammen med årsagen hertil."

Som vilkår 3.3.8 tilføjes:

"Anlægget skal vedligeholdes ved at følge fabrikantens vejledning herom. Det skal indføres i driftsjournalen, hvornår der er foretaget vedligehold af gyllekølingsanlægget og hvad der evt. er foretaget for at rette fejl og mangler."

Vilkår 3.4.1 ændres til følgende:

"Korrektionsfaktoren vedrørende ammoniak må højst være 0,962. Korrektionsfaktoren er beregnet i henhold til beregningsmodellen 2005/2006. De indtastede værdier i ansøgningen for foderforbrug, proteinindhold og vægtinterval er ikke bindende, men hvis ansøger ændrer en af de tre faktorer, skal det sikres, at korrektionsfaktoren er overholdt."

Vilkår 3.5.2 ændres til følgende:

"Der opføres en gyllebeholder på 2.500 m³. Der skal etableres fast overdækning på gyllebeholderen."

Natur- og Miljøklagenævnet beklager den lange sagsbehandlingstid.

Nina Herskind
Kst. ankechef

Betina Madsen
Fuldmægtig, cand. jur.

Afgørelsen er sendt pr. e-mail til:

- Centrovice, att. Lykke Pilegaard: lyp@centrovice.dk
- Sinatur, Gl. Avernæs, att. Morten Grimsgaard: glavernæs@signatur.dk
- Assens Kommune, sags id: 08/32948: assens@assens.dk
-

og pr. brev til:

- Ole Olesen, Helnæsvej 15, 5631 Ebberup